

Ocene in poročila o publikacijah in razstavah

Publikacije

IFLA Načela za hrambo knjižničnega gradiva in ravnanje z njim, Filozofska fakulteta v Ljubljani in Arhiv Republike Slovenije, Ljubljana 2000, 122 strani

V zadnjih desetih letih se je tudi na področju materialnega varovanja t. i. pisne dediščine pojavilo lepo število publikacij, ki opozarjajo na probleme varovanja in konserviranja knjižničnega in arhivskega gradiva. Med najnovejšimi in tistimi, ki se ne omejujejo le na klasične nosilce: papir, pergament, fotografije in film, ampak vključujejo tudi novejša nosilca informacij, sodi priročnik IFLA - Načela za hrambo knjižničnega gradiva in za ravnanje z njim (IFLA - Principles for the Care and Handling of Library Material).

Priprava takega besedila zahteva obsežno skupinsko delo različnih strokovnjakov. Problematika mora biti podana dovolj natančno, jasno, ne preširoko in tudi ne prepodrobno, tako da je razumljiva vsem, ki sodelujejo pri varovanju in uporabi gradiva, iz izkušenj pa vemo, da jih malokdo tudi dosledno uresničuje.

Pričujoči publikaciji je to uspelo tudi zato, ker je to že tretja dopolnjena izdaja; prvič je izšla leta 1979, druga dopolnjena leta 1986, tretja dopolnjena pa ob koncu leta 1998. Že od samega začetka so pri pripravi sodelovali mednarodno priznani strokovnjaki za različna področja, ki delajo v številnih ustanovah in organizacijah, ki jim je skrb za trajno hrambo in za dostop do dediščine prednostna naloga.

V predgovoru k izvirniku je poudarjeno, da je pričujoče besedilo le splošen uvod v tematiko materialnega varovanja gradiva, in da je nastalo iz mnogih virov. Namenjeno je posameznikom in ustanovam, ki nimajo ustreznega znanja ali pa je le-to pomanjkljivo in se pri svojem delu nimajo časa poglobljati v področje materialnega varovanja.

Ker področje materialnega varovanja in konserviranja ne ločuje gradiv po vsebini, ampak po materialu in obliki, veljajo v nadaljevanju zapisana stališča tako za delavce v knjižnicah kakor v arhivih; zato je prevod podprl tudi Arhiv Republike Slovenije.

Za prevod smo se odločili iz več razlogov. Prvi razlog je, da so načela, ki jih priporoča IFLA, povsem prenosljiva tudi v slovenski prostor, saj se zahteve in

priporočila na področju materialnega varovanja uporabljajo v vseh deželah s podobnimi klimatskimi razmerami. Poudariti je treba, da je pri izpeljavi materialnega varovanja tako kot povsod pomembna ustrežna finančna osnova ter sodelavci, ki so izobraženi, strokovno usposobljeni in zavzeti za delo. In ravno slednjim je publikacija prvenstveno namenjena, kajti načela so pisana predvsem tako, da pomagajo reševati tiste drobne, velikokrat spregledane podrobnosti, na katere vplivamo mi sami s svojim delom, logičnim razmišljanjem, iznajdljivostjo in pogosto niso vezane na večje finančne posege.

Drugi razlog za pripravo pričujočega prevoda je, da strokovni sodelavci, ki jim je publikacija namenjena, prihajajo iz različnih strok in imajo različne stopnje izobrazbe, pa tudi delovna mesta jih usmerjajo v poznavanje le dela problematike. Poleg tega smemo trditi, da morajo biti osnovna izhodišča za hrambo gradiva in za ravnanje z njim zapisana v slovenščini in zbrana na enem mestu: doslej so bila dostopna le v tujih izdajah, z delnimi poglavji in objavljena v različnih publikacijah. Prav to težavo naj bi odpravil predložen prevod.

Tretji razlog je bila želja po izpopolnitvi slovenske terminologije. Šele ob prevajanju se pokažejo težave zaradi pomanjkanja ustreznih slovenskih izrazov, ki jih je včasih težko najti in jih je treba v določenih primerih tudi na novo skovati.

Zadnji, tudi pomemben razlog pa je, da podobne slovenske publikacije še nimamo. Zato upamo, da je prevod načel IFLA upravičen in da bo pripomogel k primernejši hrambi in boljši dostopnosti do gradiva.

Pri pripravi slovenske izdaje je sodelovala skupina strokovnjakov; vsak po svoje so pri strokovnem ali raziskovalnem delu povezani s področjem materialnega varovanja gradiva v arhivih, knjižnicah in tudi muzejih. Vsem se za takojšnjo pripravljenost sodelovati pri pripravi slovenskega prevoda, za trud, nasvete in prijetno sodelovanje zares iskreno zahvaljujem.

Ob tej priložnosti bi se rada zahvalila tudi Marie-Therese Varlarmoff, direktorici programa IFLA-PAC, ki je našo prošnjo za prevod in tisk *IFLA - Načel za hrambo knjižničnega gradiva in za ravnanje z njim* z velikim navdušenjem nemudoma podprla in dovolila objavo.

SODELUJOČI PRI PRIPRAVI ANGLEŠKE IZDAJE

Člani ekspertne skupine

Laurence Bobis, Direction du Livre et de la Lecture, Francija

Jeanne-Marie Dureau, Archives de Lyon, Francija

Lucie Favier, Archives Nationales, Francija

Françoise Flieder, Centre de Recherche sur la Conservation des Documents Graphiques, Francija

Virginie Kremp, IFLA-PAC Mednarodni center

George Mackenzie, International Council on Archives

Dominique Morelon, Bibliothèque du Musée de l'Homme, Francija

Dennis Pallier, Inspection Générale des Bibliothèques, Francija

Winston Roberts, IFLA Glavni urad

Mari-Lise Tsagouria, Bibliothèque nationale de France

Marie-Thérèse Varlamoff, IFLA-PAC Mednarodni center

Drugi posamezniki in organizacije:

Paul Conway, Yale University Library, Združene države Amerike

Mirjam Foot, British Library, Velika Britanija

Jacques Grimard, National Archives, Kanada

Galina Kislovskaya, Library for Foreign Literature, Rusija, IFLA-PAC Regionalni center za vzhodno Evropo in za Zvezo neodvisnih držav

Jan Lyall, National Library of Australia, IFLA-PAC Regionalni center za jugovzhodno Azijo in Pacifik

Ralph Manning, National Library of Canada in IFLA Oddelek za materialno varovanje

Jan Michaels, National Library of Canada

Sherelyn Ogden, Northeast Document Conservation Center, Združene države Amerike

Ann Russell, Northeast Document Conservation Center, Združene države Amerike

Ramón Sánchez, Venezuelska narodna knjižnica, IFLA-PAC Regionalni center za Latinsko Ameriko in Karibe

Takao Shimamura, National Diet Library, Japonska, IFLA-PAC Regionalni center za osrednjo in vzhodno Azijo

Wendy Smith, Univerza v Canberri, Avstralija

Christine Ward, New York State Archives and Records Administration, Združene države Amerike

Jean Whiffin, IFLA Oddelek za materialno varovanje, Kanada

Slike:

Christopher Clarkson, 31a Stanley Road, Oxford, Oxford OX4 1QY, Velika Britanija

SODELUJOČI PRI PRIPRAVI SLOVENSKE IZDAJE

Prevod:

Karmela Malinger (Zagotavljanje varnosti in preprečevanje nesreč, Klimatski pogoji, Tradicionalno gradivo)

Zvonka Pangerc-Pahernik (Glosar, Predgovor, Uvod, Fotografsko in filmsko gradivo, Audiovizualni nosilci, Reproduciranje)

Strokovni pregled in terminološka uskladitev celotnega besedila:

Nataša Golob, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

Jože Urbanija, Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani

Jedert Vodopivec, Arhiv Republike Slovenije

Vladimir Žumer, Arhiv Republike Slovenije

Strokovni pregled in terminološka uskladitev posameznih poglavij:

Peter Bezeg, P&B informatika, Ljubljana (Magnetni mediji)
Meta Črnič-Letnar, Inštitut za celulozo in papir, Ljubljana (Glosar, Klimatski pogoji)

Primož Lampič, Arhitekturni muzej Ljubljana (Fotografsko gradivo)

Miladi Makuc-Semion, Narodna galerija, Ljubljana (Zagotavljanje varnosti in preprečevanje nesreč, Klimatski pogoji)

Ivo Nemec, Mestni muzej Ljubljana (Klimatski pogoji)

Darija Plevel, Arhiv Republike Slovenije (Audiovizualni nosilci, Reproduciranje)

Borko Radešček, KUD Cineast (Filmsko gradivo)

Marta Rau-Selič, Arhiv Republike Slovenije (Filmsko gradivo)

Jože Suhadolnik, Zgodovinski arhiv Ljubljana (Fotografsko gradivo, Audiovizualni nosilci, Reproduciranje)

Andrej Šmalc, ZRC SAZU, Tehniška komisija - Sekcija za terminološke slovarje (Glosar - kemijski del)

Lojz Tršan, Arhiv Republike Slovenije (Filmsko gradivo)

VSEBINA

Slovenski izdaji na pot

Glosar nekaterih strokovnih izrazov

Predgovor

Uvod

Zagotavljanje varnosti in preprečevanje nesreč

Klimatski pogoji

Tradicionalno gradivo

Fotografsko in filmsko gradivo

Audiovizualni nosilci

Reproduciranje

Bibliografija

Dodatek I

Kam po nasvet

Dodatek II

Standardi

Jedert Vodopivec

Nadškofijski arhiv Ljubljana. Priročniki. I. Vodnik po fondih in zbirkah, Ljubljana 1999, 271 strani

Konec leta 1999 je zagledal luč sveta prvi tiskani vodnik po katerem od slovenskih cerkvenih arhivov. Vodnik po fondih in zbirkah Nadškofijskega arhiva Ljubljana je vsekakor dolgo pričakovan in prepotreben pripomoček za uporabnike gradiva te častitljive arhivske ustanove, ki je malo pred iztekom preteklega leta prvič in tako rekoč simbolično naštel 2000 obiskovalcev v koledarskem letu. Poleg tega Nadškofijskemu arhivu Ljubljana ne gre le sloves najboljšejšega arhiva kakšne cerkvene ustanove na Slovenskem, ampak se po dragocenosti gradiva uvršča takoj za osrednji slovenski arhiv. Tako nemara ni naključje, da je NŠAL izdal izčrpen kažipot le nekaj tednov za